

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 468/2025-41

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1/ **maloletej** [REDACTED] 2/ **maloletého** [REDACTED], oboch zastúpených zákonným zástupcom Andrejom Madurom, Hlavná 268, Pribeta, a oboch právne zastúpených JUDr. Katarínou Drobnuou, LL.M., advokátkou, Kožia 29, Bratislava, a sťažovateľa 3/ [REDACTED], zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 28P/128/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnými sťažnosťami doručenými ústavnému súdu 16. mája 2025 (ústavná sťažnosť maloletých sťažovateľov) a 19. mája 2025 (ústavná sťažnosť sťažovateľa 3) domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 47 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a maloletí sťažovatelia aj práv podľa čl. 3 ods. 1, 2 a 3, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 19 a čl. 27 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru o právach dieťaťa, práva podľa čl. 24 charty a práva podľa čl. 41 ústavy postupom mestského v označenom konaní o zmenu výkonu rodičovských práv a povinností (ďalej aj „napadnuté konanie“). Navrhujú prikázať mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a rozhodnúť ich vec v primeranej lehote, priznať maloletým sťažovateľom finančné zadosťučinenie po 6 000 eur a sťažovateľovi 3 finančné zadosťučinenie 7 500 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Uznesením ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 365/2025 z 25. júna 2025 boli ústavné sťažnosti sťažovateľov spojené na spoločné konanie, ktoré je vedené pod sp. zn. Rvp 1270/2025.

3. Z ústavných sťažností doplnených sťažovateľom 3 (ďalej aj „sťažovateľ“) a z obsahu vyžiadaného spisu mestského súdu vyplýva, že napadnuté konanie sa začalo 25. júla 2022 podaním návrhu sťažovateľa na zmenu rozhodnutia o osobnej starostlivosti k maloletým sťažovateľom. Konanie bolo pôvodne vedené na Okresnom súde Bratislava II. Prvé meritórne pojednávanie vo veci sa konalo 26. októbra 2022, ktorému predchádzalo pojednávanie nariadené na 29. september 2022, ktoré sa nekonalo a bolo odročené na žiadosť právnej zástupkyne matky. Do konania prvého pojednávania podal sťažovateľ dva návrhy na neodkladné opatrenie, ktoré okresný súd vylúčil na samostatné konanie. Pojednávanie súd odročil na 8. december 2022 a zároveň súd nariadil na 7. november 2022 výsluch maloletých sťažovateľov. Pojednávanie nariadené na 8. december 2022 sa nekonalo z dôvodu choroby sťažovateľov a bolo odročené na 14. december 2022, ktoré sa uskutočnilo.

4. Sťažovateľ podal 29. decembra 2022 návrh na neodkladné opatrenie, ktoré súd 4. januára 2023 vylúčil na samostatné konanie. Ďalšie pojednávanie sa konalo 31. januára 2023 a bolo odročené na 23. marec 2023, ktoré sa nekonalo na žiadosť matky z dôvodu, že požiadala o právne zastupovanie Centrum právnej pomoci a je v nárokovom konaní. Súd nariadil pojednávanie na 14. apríl 2023, ktoré bolo odročené na žiadosť sťažovateľa, ktorý tiež podal žiadosť o právne zastupovanie. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že termín pojednávania bude určený po ukončení nárokového konania v Centre právnej pomoci. V júni 2023 do konania vstúpil prokurátor. V júli oznámila právna zástupkyňa sťažovateľa prevzatie právneho zastupovania a 9. augusta 2023 matka oznámila, že jej centrum nepriznalo právnu pomoc. V októbri 2023 predložil sťažovateľ mestskému súdu viacero podaní s rozsiahlymi prílohami, ako aj námietku zaujatosti a návrh na odvolanie kolízneho opatrovníka maloletých sťažovateľov.

5. Pojednávanie sa konalo 28. novembra 2023 a ďalšie pojednávania sa konali 23. januára 2024 a 4. apríla 2024, ktoré bolo odročené na neurčito pre účely nariadenia znaleckého dokazovania. Sťažovateľ podal 13. júna 2024 a 4. augusta 2024 ďalšie návrhy na neodkladné opatrenie, ktoré mestský súd uzneseniami z 18. júna 2024 a 12. augusta 2024 vylúčil na samostatné konanie. Sťažovateľ podaním z 2. augusta 2024 urgoval určenie znalca na znalecké dokazovanie. Mestský súd uznesením z 2. októbra 2024 ustanovil znalkyňu na vypracovanie znaleckého posudku vo veci, ktorý jej uložil predložiť v lehote 120 dní. Zároveň uložil sťažovateľovi a matke zložiť preddavok 800 eur na znalecké dokazovanie, na čo sťažovateľ požiadal 15. októbra 2024 o oslobodenie od platenia tohto preddavku. Súd spis zaslal znalkyni 11. decembra 2024, ktorá vypracovaný znalecký posudok predložila súdu 25. marca 2025. Súd nariadil pojednávanie na 18. jún 2025, ktoré sa konalo, no pre účely výsluchu znalkyne bolo odročené na 17. júl 2025, alternatívne na 21. júl 2025 v závislosti od možnosti znalkyne. Zároveň súd v súlade s návrhom právneho zástupcu sťažovateľa nariadil na 9. júl 2025 ďalší výsluch maloletých sťažovateľov. Znalkyňa oznámila, že sa z dôvodu dovolenky nariadených pojednávanií nemôže zúčastniť, preto bolo pojednávanie nariadené na 17. júl 2025 (alternatívne na 21. júl 2025) zrušené. Termín výsluchu maloletých sťažovateľov určený na 9. júl 2025 však ostal zachovaný. Tento výsluch sa neuskutočnil pre náhle zhoršenie zdravotného stavu sťažovateľov, o čom informoval súd právny zástupca 8. júla 2025. Mestský súd preto 11. júla 2025 vyzval sťažovateľa, aby bezodkladne informoval súd, v ktorom z konkrétne určených termínov v priebehu júla 2025 je možné výsluch vykonať. Zároveň súd nariadil pojednávanie na 3. september 2025, na ktoré predvolal znalkyňu.

II. Argumentácia sťažovateľov

6. Sťažovatelia poukazujú na to, že namietané konanie nie je ani po vyše 2 rokoch a deviatich mesiacoch právoplatne skončené a nachádza sa stále na prvom stupni. Zhodne vyčítajú mestskému súdu, že znalkyňa ustanovil až uznesením z 2. októbra 2024, takmer po šiestich mesiacoch od pojednávania 4. apríla 2024, na ktorom súd rozhodol o potrebe vykonania znaleckého dokazovania. Tiež poukazujú na to, že súd predložil spis znalkyni až 11. decembra 2024, takmer po dvoch mesiacoch odo dňa jej ustanovenia. Znalecký posudok bol mestskému súdu predložený 25. marca 2025, avšak ku dňu podania ústavnej sťažnosti sa v elektronickom spise nenachádzal a sťažovatelia sa k nemu nevedia vyjadriť. Sťažovatelia namietajú nesústreďenosť a neefektívnosť súdu pri nariaďovaní pojednávaní, ktoré do podania ústavnej sťažnosti nestačili súdu na rozhodnutie vo veci. Procesné úkony súdu neriešia právnu neistotu sťažovateľov. Tiež vyjadrujú nespokojnosť s lehotou 120 dní, v ktorej mala znalkyňa vypracovať znalecký posudok.

7. Sťažovatelia zdôrazňujú význam namietaného konania, ktoré sa týka maloletých sťažovateľov a zmeny úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k nim. Vzhľadom na to, že ide o prioritný typ konania, je postup súdu nesúladný so základným právom sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Vyčítajú súdu neefektívne vykonávané procesné úkony, ktoré neriešia právnu neistotu, v ktorej sa ocitli. Predlžovanie konania negatívne zasahuje do psychickej pohody, stability a duševného vývoja maloletých sťažovateľov.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv podľa ústavy, listiny, dohovoru, charty a Dohovoru o právach dieťaťa v dôsledku neefektívneho postupu a zbytočných prietáhov v napadnutom konaní postupom mestského súdu. Celkovú dĺžku napadnutého konania, ako aj jeho priebeh považujú sťažovatelia za neprimeranú.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

10. Konanie vo veci starostlivosti o maloletých si vo všeobecnosti zo strany súdov vyžaduje mimoriadnu starostlivosť a zároveň aj urýchlenosť pri rozhodovaní (m. m. IV. ÚS 595/2018). Predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o návrhu sťažovateľa na zmenu rozhodnutia

o osobnej starostlivosti k maloletým sťažovateľom, jeho deťom. Ide preto o prednostnú vec, kde sa predpokladá osobitná pozornosť venovaná efektívnemu a rýchlemu postupu súdu (porov. IV. ÚS 68/2025).

11. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, obdobné konania vo veci úpravy práv a povinností k maloletým deťom nemôžu byť vo všeobecnosti považované za náročné, takéto konania tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Z predloženého spisu mestského súdu nie je zrejmá ani faktická zložitosť veci.

12. Sťažovateľ zapríčinil odročenie dvoch pojednávanií (8. decembra 2022 a 4. apríla 2023), rovnako ako matka maloletých sťažovateľov (pojednávania 29. septembra 2022 a 23. marca 2023). Sťažovateľ v priebehu konania podal minimálne päť návrhov na neodkladné opatrenie vo veci starostlivosti o maloletých sťažovateľov, ktoré súd uzneseniami vylúčil na samostatné konanie. V priebehu konania predložil viacero vyjadrení s rozsiahlymi prílohami vrátane prepisov komunikácie s matkou maloletých sťažovateľov. Zároveň podal v októbri 2023 námietku zaujatosti a návrh na odvolanie kolízneho opatrovníka maloletých sťažovateľov z dôvodu, že podal trestné oznámenie na jeho zamestnancov. Sťažovateľ má nepochybne právo v konaní vystupovať aktívne a dôsledne uplatňovať svoje práva. Musí však počítať s tým, že súd sa musí s touto argumentáciou a dôkazmi oboznámiť a vysporiadať. Možno dospieť k záveru, že sťažovateľ svojím správaním čiastočne prispel k doterajšej dĺžke konania.

13. Význam konania je pre sťažovateľa daný tým, že sa domáha zverenia maloletých sťažovateľov, ktorí sú od 20. júla 2020 v jeho starostlivosti, do svojej osobnej starostlivosti. Sťažovateľ sa snaží zosúladiť faktický stav starostlivosti o maloletých sťažovateľov s právnym stavom. Sťažovatelia majú prirodzený záujem na nastolení právnej istoty v ich právnych vzťahoch, konanie je pre nich významné.

14. V kontexte tretieho kritéria ústavný súd konštatuje, že mestský súd doteraz vo veci meritórne nerozhodol, pričom nariadil jedenásť pojednávanií, z ktorých sa nekonali štyri pojednávania z dôvodov na strane účastníkov konania. V prípade odročenia pojednávanií súd nariadil ďalšie pojednávanie v časovo blízkych termínoch, okrem pojednávania nariadeného na 14. apríl 2023 odročeného na žiadosť sťažovateľa, pretože bol rovnako ako matka maloletých sťažovateľov v nárokovom konaní o priznanie právnej pomoci centrom, pričom súd 15. mája 2023 a 24. júla 2023 aktívne vyzýval účastníkov na oznámenie o jeho výsledku. Po pojednávaní konanom 4. apríla 2024 bol súd nečinný do ustanovenia znalkyne uznesením z 2. októbra 2024. Konanie súdu sa v tomto období obmedzilo iba na vydanie uznesení z 18. júna 2024 a 12. augusta 2024 o vylúčení návrhu sťažovateľa na neodkladné opatrenie na samostatné konanie. Predloženie spisu znalkyni súdu trvalo ďalšie dva mesiace. Vzhľadom na vyjadrenia účastníkov konania na pojednávaní 18. júna 2025 súd nariadil ďalšie pojednávanie pre účely výsluchu znalkyne a na základe žiadosti sťažovateľa nariadil aj vypočutie maloletých sťažovateľov, ktoré sa neuskutočnilo pre zhoršenie ich zdravotného stavu.

15. Ústavný súd stabilne judikuje, že čas na konanie bez zbytočných prietáhov nemožno numericky presne vyjadriť. Rovnako tak nie je presne časovo ohraničená ani primeranosť lehoty, v ktorej by mala byť tá-ktorá vec prerokovaná a najmä rozhodnutá [I. ÚS 92/97 (ZNaU 23/98), I. ÚS 61/98 (ZNaU 18/98)].

16. Vychádzajúc z obsahu ústavných sťažností, ich príloh a obsahu vyžiadaného spisu mestského súdu, ústavný súd konštatuje, že v priebehu napadnutého konania neidentifikoval dlhšie obdobia nečinnosti mestského súdu. Mestský súd v napadnutom konaní postupoval v zásade plynulo so snahou o zlepšenie vzťahov medzi maloletými sťažovateľmi a ich matkou. Vzhľadom na narušenie ich vzájomných vzťahov a protichodnosť postojov a vyjadrení sťažovateľov a matky maloletých sťažovateľov mal podľa názoru ústavného súdu znalecké dokazovanie nariadiť skôr. Tento nedostatok v postupe a s tým spojená nečinnosť mestského súdu po pojednávaní 4. apríla 2024 do ustanovenia znalkyne a zdĺhavosť pri predložení spisu znalkyni však v čase podania ústavnej sťažnosti nedosahuje intenzitu potrebnú na konštatovanie porušenia práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru. K tomuto záveru dospel ústavný súd, berúc do úvahy popísané okolnosti veci, správanie účastníkov a celkovú dĺžku konania (do podania ústavnej sťažnosti 2 roky a 9 mesiacov), ako aj charakter a predmet konania.

17. V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 38/04, II. ÚS 199/02, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06, IV. ÚS 290/04, I. ÚS 240/2023).

18. Keďže postup mestského súdu v napadnutom konaní nie je v posudzovanom období poznačený priet'ahmi v ústavne relevantnej intenzite, je daný dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti v tejto časti ako zjavne neopodstatnenej podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu čl. 3 ods. 1, 2 a 3, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 19 a čl. 27 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru o právach dieťaťa a čl. 41 ústavy:

19. Napokon ústavný súd poznamenáva, že ďalšia prípadná nečinnosť či neefektívnosť postupu mestského súdu v napadnutom konaní by mohla založiť inú kvalitu posudzovania zbytočných priet'ahov. Toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľom, aby po splnení všetkých zákonných podmienok ústavnému súdu predložili novú ústavnú sťažnosť.

20. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv maloletých sťažovateľov podľa čl. 3 ods. 1, 2 a 3, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 19 a čl. 27 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru o právach dieťaťa, ako aj čl. 41 ústavy ústavný súd konštatuje, že ich porušenie namietajú maloletí sťažovatelia v priamej príčinnej súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v dôsledku existencie zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní.

21. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v dôsledku existencie zbytočných priet'ahov nedošlo k porušeniu práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci tak nemohlo dôjsť ani k porušeniu označených práv maloletých sťažovateľov. Aj túto časť ústavnej sťažnosti preto ústavný súd odmietol pri predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu čl. 24 a čl. 47 charty:

22. K aplikovateľnosti charty v napadnutom konaní pred mestským súdom sa sťažovatelia v ústavnej sťažnosti vyjadrujú len vo všeobecnej rovine, a to citáciou judikatúry. Samotná skutočnosť, že sťažovatelia sú občanmi Európskej únie, nepostačuje pre záver o aplikovateľnosti základných práv zaručených chartou. Primárnym kritériom aplikovateľnosti charty totiž nie je občianstvo strany v civilnom súdnom konaní, ale výkon práva Európskej únie v konkrétnom posudzovanom prípade, teda to, či vnútroštátna právna úprava, ktorá má byť v danej kauze uplatnená, spadá do pôsobnosti únijového práva.

23. Z obsahu ústavnej sťažnosti, príloh k nej priložených ani zo skutkových zistení ústavného súdu nevyplývajú žiadne dôvody na záver, že by konajúci súd vo veci aplikoval právo Európskej únie, resp. že by sa predmet posudzovaného konania týkal práva Európskej únie (III. ÚS 141/2011, IV. ÚS 398/2013, IV. ÚS 166/2021). Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že ustanovenia čl. 24 a čl. 47 charty nie sú na vec sťažovateľov aplikovateľné, preto ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. augusta 2025

Robert Šorl
predseda senátu